Valtakunnansyyttäjä 14.3.2022 SY/271/2022

Eduskunnan puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Lausunto tiedustelulainsäädäntöä koskevasta valtioneuvoston selonteosta, 21.3.2022, SY/271/2022

Lausuntopyyntönne 11.3.2022

Valtioneuvoston selonteossa on käsitelty tiedustelumenetelmällä saadun tiedon luovuttamista rikostorjuntaan ja käyttämistä siinä. Totean tältä osin seuraavan.

Julkisessa keskustelussa on esitetty kannanottoja, joiden mukaan rikosvastuu terrorismirikoksista ei toteudu Suomessa. Käsitykseni mukaan kannanotot perustuvat pitkälti Suojelupoliisin näkemyksiin. Suojelupoliisin näkemykset perustunevat puolestaan siviilitiedustelumenetelmien käytön aikana saatuihin tietoihin ja syntyneisiin oletuksiin.

Valtioneuvoston selonteossa ja erityisesti siinä mainitussa Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisussa EOKA/289/2021 todetuin tavoin tiedustelumenetelmällä saadun tiedon luovuttaminen rikostorjuntaan ja käyttäminen siinä, on sallittua niin sanottujen palomuurisäännösten määrittelemissä hyvin tiukoissa rajoissa.[1] Käytännössä tiedustelumenetelmällä saatua tietoa voidaan vain poikkeuksellisesti luovuttaa rikostorjuntaan ja sen käyttöön.

Yhdyn Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisussa EOKA/289/2021 tehtyyn johtopäätökseen, jonka mukaan tällainen lopputulos on lainsäätäjän tarkoituksen mukainen. Käsitykseni mukaan lainsäädäntöä ei ole syytä muuttaa. Tiedustelumenetelmällä saadun tiedon luovuttaminen rikostorjuntaan merkitsee

[1] Siviilitiedustelun osalta palomuurisäännökset sisältyvät poliisilain 5a luvun 44 §än. Sotilastiedustelun osalta palomuurisäännökset sisältyvät sotilastiedustelusta annetun lain 79 §än ja 80 §än.

poikkeusta tiedon käyttötarkoitussidonnaisuudesta, jonka osalta ei voi tehdä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista vaarantavia laajentavia tulkintoja.

Koska tiedustelumenetelmällä saadun tiedon luovuttaminen rikostorjuntaan ja käyttäminen siinä on mahdollista vain poikkeuksellisesti, esimerkiksi terrorismirikosta koskevan esitutkinnan toimittamisharkinta on yleensä perustettava muulla tavalla mahdollisesti saatuun tietoon. Useimmissa tapauksissa tällaista tietoa ei ole lainkaan, tai sitten tieto on niin puutteellista, ettei se perustele esitutkinnan toimittamista. Seurauksena voi olla ratkaisuja, jotka tiedustelumenetelmällä saadun tiedon valossa vaikuttavat vääriltä ja perusteettomilta.

Käsitykseni mukaan on siten väärin ja harhaanjohtavaa tulkita tilannetta niin, ettei rikosvastuu terrorismirikoksista toteudu asianmukaisesti. Kysymys on pikemmin siitä, että terrorismirikoksia tutkiva keskusrikospoliisi ja esitutkinnan toimittamispäätöksen ulkomailla tehdyiksi epäiltyjen terrorismirikosten osalta tekevä valtakunnansyyttäjä huolehtivat omalta osaltaan ihmis- ja perusoikeuksien toteutumisesta. Ketään ei saa perusteettomasti epäillä rikoksesta, eivätkä terrorismirikokset esitutkintakynnyksen osalta poikkea muista rikoksista – niitä koskevaa esitutkintaa ei voi toimittaa, ellei

lain mukaan käytettävissä olevan tiedon valossa ole syytä epäillä rikosta.

Raija Toiviainen

Valtakunnansyyttäjä

Tom Laitinen

Valtionsyyttäjä

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi